

يك طفرى سند ازدواج

از

دوران مظفر الدين شاه

پژوهشگاه علوم انسانی
پرتال جامع علوم

از

سروان محمود احمدی

پروفیسر شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

یک طغری سند ازدواج

از

دوران مظفر الدینشماه

هوالمؤلف بین القلوب

بسم الله الرحمن الرحيم

«الحمد لله الذي احل لنا بفضله التزويج
والنكاح، وبعده حرم علينا الزنا والسفاح،
والصلوة والسلام على مبین العلال والحرام
والمباح، محمد صلى الله عليه وآله وعلى ابن
عمه و وصيه و اولاده الطيبين الطاهرين المهادين
بالفوز والفلاح»

۱- حمد و سپاس خداوندی را که حلال نمود برای ما به بزرگواریش ،
زناشویی را و به دادگریش حرام نمود بر ما ، فساد و خونریزی را ، و درود و سلام
بر آشکارکننده حلال و حرام و مباح ، حضرت محمد صلی الله علیه و آله و بر پسر عمو
و جانشین و فرزندان پاکش که راهنمایان هستند به رستگاری و پیروزی و سعادت مندی .

و بعد، غرض از نگارش این لوح دلگشا و چهره آرائی این صحیفه فرح بخشا که از حسن معنی، طعنه زن لوح جبین جویان دلکش و ش و از حروف و نقطه، رشک فرسای خط و خال صفحه رخسار حوران پریش کش است آنست که: وحدانیت مختص ذات خداوند صمد است و فردانیت شایسته یگانه بیزوج «لم یلد ولم یولد ولم یکن له کفو احد».

بفحوائی: «الرجال قوامون علی النساء»^۲ بقا و قوام سلسله هستی بامر مزاجت منوط و بمضمون بلاغت مشحون «تناکحوا تناسلوا تکثروا فانی اباهی بکم الامم یوم القیمة ولو بالسقط»^۳ و خبر خیر اثر «النکاح سنتی فمن رغب عن سنتی فلیس منی»^۴

۲- «الرجال قوامون علی النساء بما فضل الله بعضهم علی بعض وبما انفقوا من اموالهم فالصالحات قانتات حافظات للغیب بما حفظ الله واللاتی تخافون نشوزهن فعظوهن واهجروهن فی المضاجع واضربوهن ، فان اطعتم فلا تبغوا علیهن سبیلا، ان الله کان علیاً کبیراً» (مردان فرمانروا یانند بر زنان، زیرا خداوند افزونی داد بعضی از بندگانش را بر بعضی دیگر (بسیب) بخشش از دارائیشان. زنان پارسا و نیک، نگاهداری میکنند عصمت و پاکدامنی خود را در غیاب شوهرانشان همانگونه که خداوند فرموده است و زنانی را که از نافرمانی آنان میترسید، پند و اندرز بدهید. مدتی هم از همخواهگی با آنان دوری نمائید و آنها را تنبیه کنید. چنانچه رام شدند و اطاعت کردند آنها را بهیچوجه آزار منهدید، زیرا خداوند از همه برتر و بزرگتر است - سوره النساء - آیه ۳۸).

۳- ازدواج کنید و ازدیاد نسل نمائید. بدستیکه من سرافراز خواهم نمود شما را در روز رستاخیز در میان سایر امتان.

۴- ازدواج آئین من است، اگر کسی رویگردان باشد از آئین من، از امت من محسوب نخواهد شد.

انتظام عقد توالد و تناسل بمناکحت مربوط است. بناء علی هذا در بهترین وقتی از اوقات و خوشترین ساعتی از ساعات بمبارکی، عقد مناکحه صحیحه شرعیه و مزاجه ملیه اسلامیه واقع شد فیما بین :

الزوج : و هو شاب^۵ الموفق المکرم، عالیشان عزت و سعادت توأمان آقا محمد حسین ولد ارجمند عالیمنان زبده الانجاب، آقا محمد صادق .

والزوجه : الباکرة العاقلة الرشیده المختارة، عفت و عصمت پناه خاتون جان بنت عالی حضرت ستوده خصلت، آقا محمد تقی، علی الصداق المعین المعلوم القدر والوصف .

مبلغ سی و پنج تومان وجه نقد از قرار روپیۀ^۶ مظفر الدین شاه،

۵- الشاب : مرد جوان، جوانی. و آن از سن سی تا چهل سالگی است. شباب جمع. بیغمبر اسلام فرمود: الحسن والحسین، سید الشباب اهل الجنة (حسن و حسین دو سرور جوانان بهشندند). گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی (فرهنگ جامع ج ۲ - ص ۳۰۹ - تألیف احمد سیاح) .

۶- روپیہ : پول رایج هندوستان قدیم و هند و پاکستان فعلی است. در کشور ایران سکه ای بنام روپیہ وجود نداشته و ندارد و معلوم نیست که نویسنده سند دراستناد روپیہ بنام مظفر الدین شاه از چه مأخذی استفاده کرده است. (نگارنده)

اساس پول ایران قبل از دوران سلطنت پهلوی نقره و واحد آن قران بود. در زمان مظفر الدین شاه هیچگونه تغییری در سکه های طلا و نقره داده نشد. ولی بواسطه اینکه ضرب سکه خیلی بیشتر از میزان مورد نیاز بعمل آمده بود، موجب گردید

دانه بیست و چهار نخودی یکمزار دیناری^۲ و موازی ده مثقال طلا
حمراء، بمثقال صیرفی و موازی سه من به وزن شاه^۸ مسینه آلات

۷- دینار: عرب کلمه لاتین دناریوس (Denarius) یول طلا که در قدیم
رایج بوده، اکنون پول عراق را گویند که معادل يك لیره انگلیسی است.
دنانیر جمع. در فارسی یکصدم ریال فعلی ایران و سابقاً يك هزارم ریال را
میگفتند (فرهنگ عمید).

۸- من شاه: هشتاد سیر است که دوزن معمولی باشد و بفتح اول و
تشدید دوم در عربی، کیل یا میزانی است برابر دورطل و گویند من شرعاً و عرفاً
درهات چهل استار است و هراستار شرعی چهار مثقال نیم و هر مثقال عرفی
هشت مثقال است. پس من شرعی صد و هشت مثقال است و من عرفی دویست
و هشتاد مثقال. جمع آن امنان. (اقرابالموارد)

◆ که در وضع معاملات پولی، هرج و مرج ایجاد شود. در سال ۱۹۰۰ میلادی
(برابر با ۲۴۶۹ شاهنشاهی) تصمیم گرفته شد که سروسامانی به وضع سکه داده
شود، در نتیجه اقدام بضر سکه نیکلی گردید ولی این امر نیز نتوانست به
برقراری سیستم جدید پولی کمکی نماید. بالاخره بموجب فرمانی در سال ۱۳۱۹
ه. ق (۲۴۶۸ شاهنشاهی) اوائل ژانویه ۱۹۰۱ میلادی سفارش ضرب سکه جدید
نیکلی بضرابخانه بروکسل داده شد و از این تاریخ سکههای نیکلی جریان رسمی
پیدا کرد و پرداخت دیون بموجب همان فرمان تا مبلغ معینی قابل قبول و رایج بود.
در اوایل سلطنت مظفرالدینشاه شیروخورشید روی سکه و اسم او پشت آن بود
و برای درست کردن سکههای مظفرالدینشاهی از سرسکههای زمان ناصرالدینشاه
باتعویض اسم ناصر به مظفر، استفاده شده است، ولی بعدها سرسکه صورت
مظفرالدینشاه را که در ضرابخانه بروکسل در سال ۱۳۱۹ برابر ۱۹۰۱ میلادی تهیه
شده بود مورد استفاده قرار گرفت. این بار عکس مظفرالدینشاه روی سکه و
شیروخورشید پشت آن ضرب شد. سرسکههای طلائی که عکس پادشاه روی

ساخته و پرداخته، مقوم^۹ بمبلغ نه تومان از قرار ریال موصوف. و تمامت یکدست رختخواب قلمکار عمل اصفهان، مقوم به پنجتومان موصوف و کلیه یکدست فرش اطلاق که عبارت از یکزوج کناره قالی و يك قالی میان فرش باشد، مقوم بمبلغ ده تومان موصوف. و کافه یکدانگ مشاع خانه از جمله شش دانگ خانه والد زوج که مصالحه نمود در حق زوج بمال المصالحة موهوبه فی مجلس العقد. و بعد جزء صداق گردید و آن مشتمل است کل شش دانگ و به شش باب فوقانی و تحتانی با کافه توابع و لواحق آن از ممر و مدخل و سرا و سرارچین^{۱۰}

۹- مقوم (بضم اول و فتح دوم و فتح و تشدید سوم) ارزیابی شده .

۱۰- سرارچین : پایه پلکان - پاگرد پله راهرو .

آن واسم آن در پشت سکه ضرب گردیده بود در لندن و برلن ساخته شد و نیز يك پنج قرانی که تاریخ ۱۳۲۰ روی آن قرار داشت در سنت پترزبورگ روسیه بضررب رسید .

مشخصات سکه های نقره رایج زمان مظفرالدینشاه

نوع سکه	قطر	وزن
شاهی	۱۵ میلیمتر	۳/۶ نخود
ربعی	« ۱۷	« ۶
پانصدینار	« ۱۸	« ۱۲
یکهزار دینار	« ۲۳	يك مثقال
دوهزار دینار	« ۲۷	دو مثقال
پنجهزار دینار	« ۳۷	پنج مثقال

کتاب سکه های رایج ایران در یکصد سال اخیر ص ۲۰-۱۵

تألیف آقایان فرهنگ و هوشنگ فرح بخش

و یورت^{۱۱} و نشیمن و محوطه و يك دانگك از منبت طهرخانه با اشجار بید و صنوبر از الواقعه در محله سرچشمه تحت نهر کرکخان، محدود به نهر مزبور و به مخروطه والد زوج و بشارع و بخانه حاجی سید میرزا بابا. و كافه يك قطعه باغ مشجر که تقریباً کل قطعه، يك قفیز^{۱۲} از راضی می باشد. با كافه لواحق شرعیه و توابع عرفیه آن از ممر و مدخل و مجرى المیاه و اشجار مختلفه بانبات فیها، از صنوبر و جوز و زردآلو و نحوها الواقعه فی محله مزبوره، مشروطه نهر مزبور محدود بشارع و حدی به نهر افیونچه و بزمین آقا غلام علی عم الزوج از دوطرف که مصالحه شرعیه نمود والد زوج در حق زوج بمال المصالحه موهوبه فی مجلس العقد و بعد از وقوع صلح، جزء صداق گردید.

مناکحه صحیحه شرعیه و مزاجه صریحه اسلامیه علی کتاب الله و سنه رسوله و منهاج حججه المصومین صلوات الله علیهم اجمعین بحیث صارت المسماه المزبوره زوجه دائمه للزوج و حلیله له و له استمتاعها، ان شاء وللزوجه مطالبه مهرها و صداقها، متى شاعت و مهما طلبت و علی الزوج اداؤه عند القدره والاستطاعه و بكل ذلك وقع الاشهاد، والله رؤف بالعباد.

وكان ذلك فی يوم چهارشنبه دویم شهر شعبان المعظم من شهر سنه ۱۳۱۷ هزار و سیصد و هفده من الهجرة المبارکة النبویه صلی الله علیه وآله.

۱۱- یورت : (ماخوذ از کلمه ترکی) منزل - خانه - اطاق .

۱۲- قفیز : پیمانه ای معادل ۱۲ صاع (یک صاع = یک من) و در اندازه گیری

زمین ، معادل چهل و چهارگز شرعی . (منتخب اللغات) .

اظهارات و سواد مهر شهود، در حواشی سند

الف- حاشیة سمت راست سند (از راست به چپ):

۱- بسم الله خير الاسماء - لقد اعترف الزوج المسطور بالصداق

المرقوم فيما رقم و سطر بما فيه لدى و حرره العبد

سواد مهر: الواثق، حسين بن هاشم الرضوى

۲- انا من الشاهدين، سيد ابوتراب

سواد مهر: ابوتراب بن محمد هاشم الرضوى

۳- هو، بعد [-] - توكيلها، قدا وقعت الايجاب و وقع الصلح

له. عصر مدت شعبان، غشيز ۱۳۱۷ غشى ز^{۱۳}

سواد مهر محمد حسين

ب- حاشیة داخل كادر بالاى سند (از سمت راست):

۱- غب تعيين الصداق المرقوم فى الورقة و وقوع العقد بعد

انتقال الاعيان المرقومة من الوالد الى الولد لدى، اقر الزوج بالصداق

المزبور و صحته و حرره. گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

سواد مهر: حسين بن اسماعيل الرضوى.

۲- وقع العقد الميمون لدى و اعترف الزوج بما رقم فيه لدى.

سواد مهر: حسين بن حسن الموسوى

۳- لقد ما و كلنى الزوج المرقوم، صدر القبول عنى على نهج-

۱۳- غشيز: در فرهنگهای لغت معنائى ندارد. ليكن نویسنده از ترکیب

این چهار حروف تاریخ سند را تعیین کرده است. چون در حروف ابجد

(غ=۱۰۰۰) + (ش=۳۰۰) + (ی=۱۰) + (ز=۷) و مجموع اعداد این

چهار حروف مساوی ۱۳۱۷ میباشد که همان تاریخ سند است.

الرسول وكان ذا بعد نقل الاعيان المرقومة، من والد الزوج اليه في
۲ شهر شعبان ۱۳۱۷.

سواد مهر: محمد محسن بن محمد باقر الرضوى

۴- اعترف الزوج بالمهر المرقوم لدى وحرره.

سواد مهر: عبدالعلى الموسوى

پ- حاشية سمت چپ بالاى سند :

۱- اعترف الزوج بالمهر فى ۲ من ش ع ۱۳۱۷

سواد مهر: على بن ابوالقاسم الرضوى

۲- قد اعترف الزوج المرقوم بما رقم فى الورقة لدى الحقيير و

حرره الاقل الحاج

سواد مهر : ابوالقاسم بن محمد هاشم.

این صفحه در اصل مجله ناقص بوده است

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

این صفحه در اصل مجله ناقص بوده است

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی